

OZNÁMENIE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene
a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Nízkouhlíková stratégia pre územie VSP Južný Gemer

I. Základné údaje o obstarávateľovi

I.1 Názov

Centrum udržateľnej energetiky Rimavská Sobota, n.o.

I.2 Identifikačné číslo

52291383

I.3 Adresa sídla

Centrum udržateľnej energetiky Rimavská Sobota, n.o.
Daxnerova 508/33, 979 01 Rimavská Sobota

I.4 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. Oto Veres
Hodejovec 11, 980 02
Tel: +421 948 403 328
E-mail: cue.rs19@gmail.com

I.5 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente

Ing. Oto Veres	Juraj Zamkovský
kontakt je uvedený vyššie	Bukovinka 138/23, 976 33 Poniky
	Tel: +421 908 902 257

Miesto na konzultácie:

Centrum udržateľnej energetiky Rimavská Sobota, n.o.
Daxnerova 508/33, 979 01 Rimavská Sobota

Tel: +421 948 403 328
E-mail: cue.rs19@gmail.com

Miesto k nahliadnutiu dokumentácie:

VPS Južný Gemer, Lenka 11, 980 50 Včelince

Dokument sa dá stiahnuť aj z webovej stránky obstarávateľa: <http://cuers.sk/> (sekcia Dokumenty).

II. Základné údaje o strategickom dokumente

II.1 Názov

Nízkouhlíková stratégia pre územie VSP Južný Gemer

II.2 Charakter

Povinnosť vypracovať strategické dokumenty týkajúce sa zmierňovania zmeny klímy bola transformovaná do práva Európskej únie, konkrétne do Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady Európy č. 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, prijatom v roku 2018. Podľa článku 15 tohto Nariadenia majú členské štáty povinnosť predložiť dlhodobú stratégiu znižovania emisií do 1. januára 2020. Ďalšie medzinárodné záväzky Slovenskej republiky sú dané podpísaním Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a Parížskej dohody o zmene klímy z roku 2015.

Slovenská republika sa v programovom vyhlásení Vlády SR na obdobie 2016 – 2020 zaviazala vypracovať „Nízkouhlíkovú stratégiu do roku 2050“.

Jej ciele podmienili tvorbu regionálnych a lokálnych stratégií, ktoré majú zabezpečiť plnenie cieľov na úrovni regiónov, miest a obcí.

Nízkouhlíková stratégia (ďalej NUS) pre územie VSP Južný Gemer je dlhodobý strategický dokument s dosahom na územie 15 obcí.

NUS pre územia VSP Južný Gemer podlieha posudzovaniu vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

II.3 Hlavné ciele

Dlhodobý cieľ vychádza z medzinárodného záväzku Slovenska – dosiahnuť do roku 2050 uhlíkovú neutralitu. Tento ambiciózny cieľ sa však nedá dosiahnuť bez rýchlych a razantných, ale zároveň systematických krokov v oblasti využívania potenciálu úspor a obnoviteľných zdrojov. Všeobecne platí, že prvú – výrazne menšiu – časť úspor energie a emisií je možné dosiahnuť s relatívne malými investíciami a aj bez systému regionálnej koordinácie, plánovania a manažmentu. Po vyčerpaní tohto potenciálu však región bez silných a stabilných kapacít a prepracovaného systému nemá šancu realizovať ostávajúci (dominantný) potenciál úspor a obnoviteľných zdrojov.

Nutnou podmienkou pre realizáciu akýchkoľvek náročnejších energeticko-emisných cieľov je preto vybudovanie stabilných silných kapacít pre regionálnu koordináciu a plánovanie rozvoja udržateľnej dekarbonizovanej energetiky. V prípade územia VSP Južný Gemer by takéto kapacity malo v budúcnosti zastrešiť regionálne centrum udržateľnej energetiky (RCUE) s územnou pôsobnosťou v strategicko-plánovacom regióne Gemer-Malohont (zahŕňajúcom okresy Rimavská Sobota a Revúca). Poslaním RCUE bude podporovať optimalizáciu energetickej potreby a spotreby v subregiónoch a zvyšovať mieru ich energetickej sebestačnosti využívaním obnoviteľných zdrojov pri rešpektovaní kritérií environmentálnej udržateľnosti. Ide o úplne nové koordinačné a plánovacie kapacity pre samosprávy, ktoré v súčasnosti na Slovensku neexistujú.

II.4 Obsah

Strategický dokument je členený na analytickú časť, kde je analyzovaný stav v sektoroch budov, dopravy, verejného osvetlenia a energetického priemyslu a odhadnutý potenciál udržateľne využiteľných obnoviteľných zdrojov energie v rámci dotknutého územia s definovaním environmentálnych limitov ich využívania. V ďalšej kapitole sú zhodnotené emisie skleníkových plynov a znečisťujúcich látok podľa analyzovaných sektorov. Dokument rieši v osobitných kapitolách aj celkovú stratégiu, plánované aktivity a opatrenia, uplatnenie prvkov konceptu inteligentných miest a ekonomické prínosy energetickej sebestačnosti a bezuhlíkovej energetiky pre územie VSP Južný Gemer.

II.5 Uvažované variantné riešenia zohľadňujúce ciele a geografický rozmer strategického dokumentu

Strategický dokument NUS pre územie VSP Južný Gemer sa pripravuje v jednom variante riešenia. Dokument obsahuje a navrhuje rôzne scenáre naplnenia cieľov stratégie (vrátane bezuhlíkoveho), ktoré však nepokladáme za variantné riešenia.

II.6 Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Vypracovanie a odoslanie oznámenia v súlade so zákonom NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na príslušný orgán (Okresný úrad Rimavská Sobota, odbor starostlivosti o životné prostredie) do 13.05.2021.

Doručenie právoplatného záverečného stanoviska z posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie podľa uvedeného zákona - jún 2021.

Schválenie strategického dokumentu relevantným orgánom, ktorým je podľa schválenej dokumentácie k zmluve o poskytnutí NFP č. KŽP-PO4-SC441-2018-39/W218 výbor VSP Južný Gemer – júl 2021.

Ostatné dielčie termíny konaní sú dané zákonom.

II.7 Vzťah k iným strategickým dokumentom

Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 (2020): NUS pre územie VSP Južný Gemer za cieľ prispieť k splneniu národných klimatických a energetických cieľov na regionálnej úrovni.

Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030 (2019): tento plán je stratégiou transponujúcou klimatické ciele EÚ na národnú úroveň v súlade s Nariadením EP a Rady Európy č. 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 - 2023– určuje globálne ciele rozvoja kraja, navrhuje najvhodnejšie riešenia pre jednotlivé regióny (Gemer) pre udržateľný rozvoj územia.

Stratégia CLLD VSP Južný Gemer (2018): NUS pre územie VSP Južný Gemer nadväzuje na stručné hodnotenie stavu verejnej dopravy v území, prináša argumenty v prospech jej zásadného zlepšenia a kvantifikuje ich emisný a energetický efekt.

Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) dotknutých obcí MAS Južný Gemer – NUS pre územie VSP Južný Gemer prevzal časť relevantných zámerov s vplyvom na emisnú a energetickú bilanciu do strategickej časti.

Akčný plán rozvoja okresu Rimavská Sobota – skĺbenie navrhovaných cieľov a aktivít dokumentu pri zachovaní životnej úrovne a kvality života obyvateľov a dobrého stavu životného prostredia riešeného územia.

II.8 Orgán kompetentný na jeho prijatie

Rada združenia VSP Južný Gemer.

II.9 Druh schvaľovacieho dokumentu

Uznesenie zo zasadnutia rady združenia VSP Južný Gemer.

III. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia

III.1 Požiadavky na vstupy

Príprava NUS pre územie VSP Južný Gemer si vyžadovala náročný a časovo dlhý zber údajov zo všetkých hodnotených sektorov, ktoré sa získavali terénnymi prieskumami, komunikáciou s predstaviteľmi samospráv a ďalších subjektov, zo zdrojov Štatistického úradu SR a z rôznych verejných inštitúcií.

Spracovanie uvedených údajov postupovalo podľa metodických postupov vypracovaných pre účely tvorby regionálnych nízkouhlíkových stratégií, konkrétne:

Sektor budov: vstupnými údajmi bol celý rad technických parametrov, ktoré sa zbierali osobitne pre všetky prevádzkované administratívne, školské, zdravotnícke a bytové domy najmä terénnym prieskumom a tiež údaje o rodinných domoch z údajov Štatistického úradu SR doplnených terénnym prieskumom v dotknutom území. Údaje sa spracúvali podľa Metodiky na stanovenie potreby energie a potenciálu energetických úspor v sektore budov (Bendžalová J., Muškátová D., Priatelia Zeme-CEPA, 2020).

Sektor dopravy: pre podsektor verejnej dopravy boli vstupnými údajmi o vozovom parku, spotrebe PHM, najazdených kilometrov ako aj ďalšie údaje o technických parametroch vozidiel najmä od dopravcov a z verejných cestovných poriadkov. V prípade individuálnej dopravy boli základom údaje Policajného zboru SR, z vlastných prieskumov a zo Štatistického úradu SR. Spracovanie údajov postupovalo podľa metodického postupu pre tvorbu regionálnych nízkouhlíkových stratégií (Kysel T., Zamkovský J., Priatelia Zeme-CEPA, 2020).

Sektor verejného osvetlenia: vstupné údaje boli získané terénnym prieskumom na úrovni obcí.

Sektor energetického priemyslu: vstupné údaje boli získané terénnym prieskumom na úrovni obcí a z individuálnych rozhodnutí Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR.

Pri kvantifikácii potenciálu obnoviteľných zdrojov sa využili výsledky terénnych prieskumov a spracovania dostupných údajov z rôznych verejných registrov, ktoré realizovalo združenie Priatel'ia Zeme-CEPA (LGIS, databáz Corine Landcover, EUNIS, LPIS, katasterportál atď.) a tiež informácie z Globálneho veterného atlasu Dánskej technickej univerzity. Práca s údajmi sa riadila metodikami na kvantifikáciu energetického potenciálu využiteľnej drevnej a poľnohospodárskej biomasy (Polák. P., Galvánek. D., Priatel'ia Zeme-CEPA, 2020), kvantifikáciu potenciálu termického využitia slnečnej energie (Tomčiak J., Priatel'ia Zeme-CEPA, 2019), kvantifikáciu potenciálu fotovoltického využitia slnečnej energie (Šimon P., Priatel'ia Zeme-CEPA, 2019), kvantifikáciu potenciálu tepelných čerpadiel (Tomčiak J., Priatel'ia Zeme-CEPA, 2019) a kvantifikáciu využiteľného potenciálu veternej energie (Štribraný P., Priatel'ia Zeme-CEPA, 2020).

III.2 Údaje o výstupoch

Výstupom posúdenia strategického dokumentu bude schválený strategický dokument Nízkouhlíková stratégia pre územie VSP Južný Gemer.

Dokument navrhuje súbor opatrení s vyhodnotením ich efektov v hodnotených sektoroch. Implementácia týchto opatrení prinesie očakávaný prínos v redukcii skleníkových plynov a prispeje k dosiahnutiu národných klimatických a energetických záväzkov.

Dokument navrhuje aj kombinácie jednotlivých opatrení pre dané sektory a prináša odhad ich plánovaného prínosu k zníženiu emisií skleníkových plynov, redukcii energetickej potreby a naznačuje aj ich pozitívne ekonomické prínosy pre dotknuté územie. Dokument prináša tiež návrh indikátorov na sledovanie a vyhodnocovanie dosiahnutých cieľov tak, aby tieto indikátory boli kompatibilné s potrebami monitoringu a hodnotenia pokroku pri naplňovaní medzinárodných záväzkov SR.

III.3 Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

NUS pre územie VSP Južný Gemer predstavuje strategický dokument, ktorý nemá priamy vplyv na životné prostredie. Avšak vzhľadom na to, že strategický dokument obsahuje návrhy opatrení na znižovanie tvorby emisií skleníkových plynov a znečisťujúcich látok, v prípade realizácie navrhovaných opatrení je možné očakávať výrazné zvýšenie kvality životného prostredia a tiež jeho pozitívny príspevok k stabilizácii klímy. Rozsah týchto pozitívnych vplyvov bude závislý od intenzity plnenia cieľov v jednotlivých sektoroch a charakteru a spôsobu implementácie jednotlivých opatrení.

III.4 Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva

Schválením strategického dokumentu a realizáciou mitigačných opatrení v jednotlivých sektoroch a oblastiach sa očakávajú skôr výrazne a všeobecne prospešné vplyvy, resp. neutrálne vplyvy na zdravie obyvateľstva dotknutého územia a kvalitu jeho života.

III.5 Vplyvy na chránené územia vrátane návrhu opatrení na ich zmiernenie

Strategický dokument so svojimi návrhmi mitigačných opatrení je zameraný na znižovanie tvorby emisií aj imisií, ktoré poškodzujú územia chránené slovenskou aj európskou legislatívou. Prípadnou implementáciou navrhovaných opatrení dôjde k zastaveniu ich degradácie a k zlepšeniu ich environmentálneho stavu, a to tak v chránených územiach ako aj mimo nich.

Kvantifikácia udržateľného energetického potenciálu obnoviteľných zdrojov energie v dotknutom území vychádza z potreby dôsledného rešpektovania prírodných limitov prostredia. Tieto limity sú špeciálne uvedené v osobitnej kapitole a počas implementačnej fázy v budúcnosti je potrebné uvedené podmienky rešpektovať.

Pri implementácii individuálnych opatrení navrhnutých v strategickom dokumente, ktoré by mohli mať vplyv na stav chránených území, budú konkrétne projekty (činnosti) posudzované v súlade so zákonom NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh a schválenie strategického dokumentu nevytvára predpoklad negatívnych vplyvov na chránené územia.

III.6 Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického materiálu

Riziká súvisiace s uplatňovaním strategického dokumentu vo vzťahu k životnému prostrediu sa neočakávajú.

III.7. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice

Schválením strategického dokumentu sa nepredpokladajú žiadne vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice, resp. iba pozitívne vplyvy vzhľadom na predpokladanú redukciu znečisťujúcich látok do ovzdušia.

IV. Dotknuté subjekty

IV.1. Vymedzenie dotknutej verejnosti vrátane jej združení

S ohľadom na charakter strategického dokumentu a jeho dosah, je dotknutou verejnosťou taká verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá konaním týkajúcim sa životného prostredia, alebo má záujem na takomto konaní.

Dotknutou verejnosťou sú tak všetci občania SR a subjekty, združenia a iniciatívy občanov, právnických a fyzických osôb pôsobiacich v SR, ktoré budú mať záujem zapojiť sa do procesu a participovať na príprave strategického dokumentu.

IV.2. Zoznam dotknutých subjektov

Dotknuté orgány:

1. Okresný úrad Banská Bystrica
- odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica

- odbor výstavby a bytovej politiky, Nám. Ľ. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica

2. Okresný úrad Rimavská Sobota

- odbor starostlivosti o životné prostredie (P. Hostinského 1036/4, 979 01 Rimavská Sobota
- odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, P. Hostinského 1036/4, 979 01 Rimavská Sobota
- odbor pozemkový a lesov, P. Hostinského 1036/4, 979 01 Rim. Sobota

3. Regionálny úrad verejného zdravotníctva Rimavská Sobota Tomášikova 1800/14, 979 01 Rimavská Sobota

4. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Rimavská Sobota Ul. Hostinského 2, 979 01 Rimavská Sobota

5. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica Lazovná 239/8, 974 01 Banská Bystrica

6. Štátna ochrana prírody SR Správa CHKO Cerová vrchovina Železničná ul. 31, 979 01 Rimavská Sobota

Dotknutý samosprávny kraj:

Úrad Banskobystrického samosprávneho kraja, Oddelenie územného plánovania a životného prostredia, Námestie SNP 23, 974 01 Banská Bystrica

Dotknuté obce/mestá:

1. Členské obce VSP Južný Gemer (spolu 15): Abovce, Číž, Hubovo, Chanava, Kesovce, Kráľ, Lenartovce, Lenka, Neporadza, Riečka, Rumince, Stránska, Štrkovec, Včelince, Vlkyňa.

Dotknuté susediace orgány a obce a mestá:

1. Obce a mesto na území Banskobystrického kraja, okres Rimavská Sobota: Ivanice, Rimavská Seč, Zádor, Bátka, Barca.
2. Obce na území Banskobystrického kraja, okres Revúca: Tornaľa.

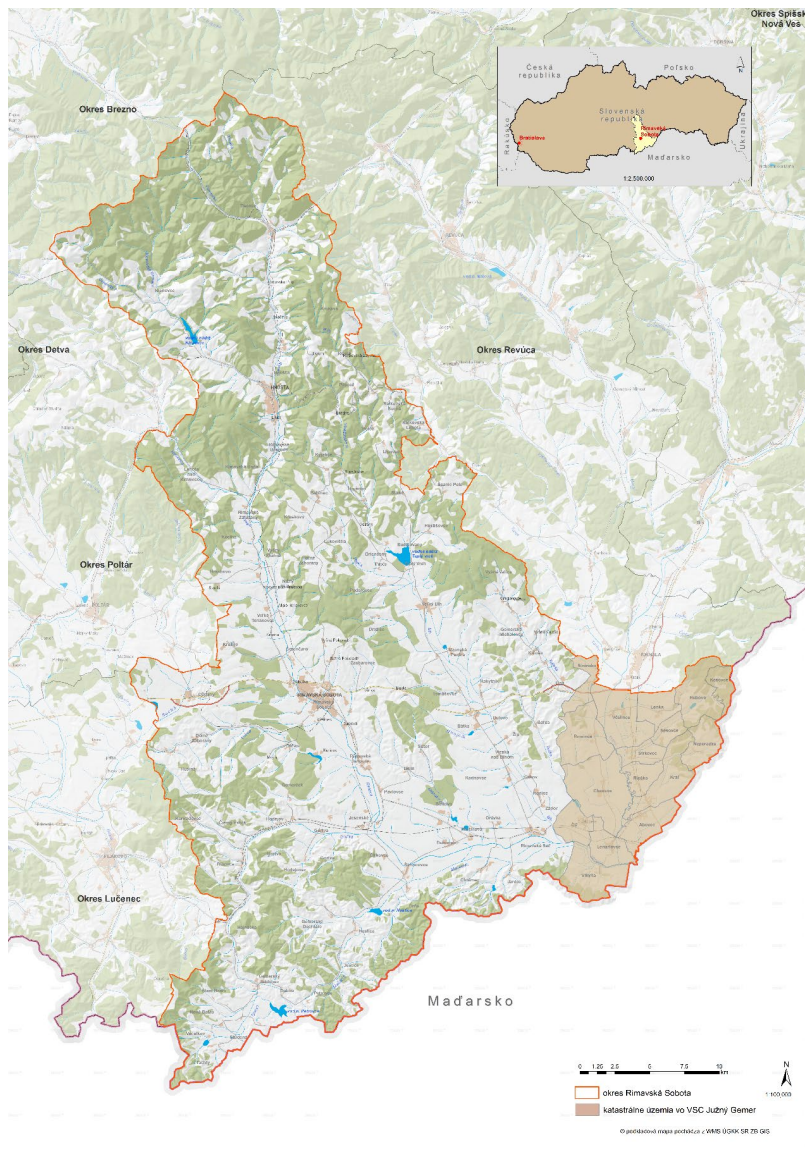
IV.3. Dotknuté susedné štáty

Susedné štáty nie sú dotknuté.

V. Doplňujúce údaje

V.1. Mapová a iná grafická dokumentácia

Vymedzenie územnej pôsobnosti strategického dokumentu

V.2. Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu

Bendžalová J., Muškátová D.: Metodika na stanovenie potreby energie a potenciálu energetických úspor v sektore budov. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Štibraný P.: Metodika na stanovenie potenciálu úspor elektriny v budovách. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Kysel T., Zamkovský J.: Metodika na stanovenie energetickej (s)potreby a potenciálu energetických úspor v sektore dopravy. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Polák P.: Metodika na kvantifikáciu energetického potenciálu využiteľnej drevnej biomasy. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Galvánek D.: Metodika na kvantifikáciu energetického potenciálu využiteľnej drevnej biomasy. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Tomčiak J.: Metodika na kvantifikáciu potenciálu termického využitia slnečnej energie. Priatelia Zeme-CEPA, 2019

Šimon P.: Metodika na kvantifikáciu potenciálu termického využitia slnečnej energie. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Tomčiak J.: Metodika na kvantifikáciu energetického potenciálu tepelných čerpadiel. Priatelia Zeme-CEPA, 2019

Štibraný P.: Metodika na kvantifikáciu reálne využiteľného potenciálu veternej energie na Slovensku. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Lešínský D.: Metodika na kvantifikáciu emisií. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Zamkovský J.: Metodika na stanovenie ekonomických prínosov zvyšovania energetickej sebestačnosti regiónu. Priatelia Zeme-CEPA, 2020

Názory občanov na zmenu klímy a význam miestnej energetiky: výsledky prieskumu verejnej mienky. FOCUS, 2019

Štatistické údaje Štatistického úradu SR

Rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví SR

Informačný systém Policajného zboru SR

Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) dotknutých obcí

VI. Miesto a dátum vypracovania oznámenia

Rimavská Sobota, 13.05.2021

VII. Potvrdenie správnosti údajov

VII.1 Meno spracovateľa oznámenia

Ing. Ladislav Bíro

VII.2 Potvrdenie správnosti údajov oznámenia

Potvrdzujem správnosť údajov v oznámení

.....

Ing. Oto Veres, riaditeľ

Centrum udržateľnej energetiky Rimavská Sobota, n.o.

Centrum udržateľnej energetiky
Rimavská Sobota, n.o.
Daxnerova 508/33, 979 01 Rimavská Sobota
IČO: 52291383